

Izvori materijala za Radnu svesku

6-12. SEPTEMBRA

BLAGO IZ BOŽJE REČI | PONOVLJENI ZAKONI 33-34

„Neka ti Jehovine ‘večne ruke’ budu zakon“

it-2-E 51

Ješurun

Počasni naziv za Izrael. U *Seputuaginti*, prevodu hebrejskog dela Svetog pisma na grčki jezik, taj naziv je preveden kao „voljeni“, čime se izražava naklonost. Ime „Ješurun“ trebalo je da podseća Izraelce da su u savezu s Jehovom i da zato moraju ostati čestiti (Pz 33:5, 26; Is 44:2). U Ponovljenim zakonima 32:15 ime „Ješurun“ se koristi na ironičan način. Umesto da živi u skladu sa značenjem tog imena, Izrael je postao tvrdoglav, napustio je i prezreo svog Stvoritelja i Spasitelja.

Pronadimo dragulje u Božjoj Reči

it-2-E 439 ¶3

Mojsije

Mojsije je imao 120 godina kad je umro. Još uvek je bio u punoj snazi jer Biblija za njega kaže: „Vid mu nije oslabio niti ga je snaga izdala.“ Jehova ga je sahranio i nikada se nije saznalo gde je njegov grob (Pz 34:5-7). To je verovatno uradio da Izraelci ne bi upali u zamku idolopoklonstva tako što bi napravili svetilište od njegovog groba. Po svemu suđeći, Đavo je želeo da iskoristi Mojsijevo telo da bi naveo Izraelce na tako nešto. Isusov polubrat Juda je u vezi s tim napisao: „Kad je arhanđeo Mihailo imao spor s Đavolom oko Mojsijevog tela, nije se usudio da ga osudi

pogrđnim rečima, već je rekao: ‘Neka te Jehova prekori!’“ (Ju 9). Izraelci su 30 dana oplakivali Mojsija pre nego što su ušli u hanansku zemlju pod vođstvom Isusa Navina (Pz 34:8).

20-26. SEPTEMBRA

BLAGO IZ BOŽJE REČI | ISUS NAVIN 3-5

„Jehova blagosilja one koji delima pokazuju veru“

it-2-E 105

Jordan

Reka Jordan je nizvodno od Galilejskog mora u proseku duboka od jednog do tri metra i široka od 27 do 30 metara. Ali u proleće se Jordan izliva iz korita i mnogo je širi i dublji (IN 3:15). Ne bi bilo bezbedno da Izraelci tada prelaze nabujali Jordan sa ženama i decom, posebno ne u blizini Jerihona. Tu je reka toliko brza da se u novije doba dešavalо da struјa odnese plivače. Međutim, Jehova je čudom zaustavio Jordan, tako da su Izraelci mogli da pređu na drugu stranu po suvom (IN 3:14-17). Slično čudo se dogodilo vekovima kasnije – jednom su Ilija i Jelisej zajedno prešli Jordan, a drugi put je Jelisej to učinio sam (2Kr 2:7, 8, 13, 14).

4-10. OKTOBRA

BLAGO IZ BOŽJE REČI | ISUS NAVIN 8-9

„Pouke iz zapisa o Gavaonjanima“

it-1-E 930-931

Gavaon

U vreme Isusa Navina. Kad je Isus Navin bio vođa Izraela, u Gavaonu su živeli Jeveji,

jedan od sedam hananskih naroda koje je trebalo uništiti (Pz 7:1, 2; IN 9:3-7). Gavaonjani su ponekad nazivani i Amorejima jer se taj naziv po svemu sudeći koristio za sve hananske narode (2Sa 21:2; uporediti s Pst 10:15-18; 15:16). Gavaon je bio veliki grad i imao je jaku vojsku, ali njegovi stanovnici su, za razliku od ostalih Hananaca, shvatili da se Jehova bori za Izraelce i da neće moći da ih savladaju. Zato su nakon uništenja Jerihona i Gaja poslali svoje izaslanike kod Isusa Naina u Galgal da bi sklopili mir sa Izraelcima. Oni su verovatno zastupali još tri jevejska grada – Hefiru, Virot i Kirijat-Jarim (IN 9:17). Ti izaslanici su nosili iznošene sandale i po habanu odeću, imali su pocepane vinske mehove, stare vreće sa hranom i suv, bajat hleb. Rekli su da dolaze iz daleke zemlje, da bi stvorili utisak da ne žive na području koje Izraelci nameravaju da osvoje. Rekli su i da veruju da je Jehova zaslužan za ono što se godinama ranije desilo Egipćanima i amorejskim kraljevima Sionu i Ogu. Ali lukavo su prečutali da znaju šta se dogodilo s Jerihonom i Gajem, jer takve vesti ne bi mogle da stignu do njihove „veoma daleke zemlje“ do vremena kad su navodno krenuli iz nje. Kad su videli njihove stvari, Izraelci su poverovali da ti izaslanici govore istinu, pa su s njima sklopili savez da će im poštovati život (IN 9:3-15).

Pronađimo dragulje u Božjoj Reči

it-1-E 1030

Vešanje

Prema zakonu koji je Jehova dao Izraelcima, neke zločince je trebalo pogubiti i potom obesiti na stub. To je bio znak da je neko „proklet pred Bogom“ i služilo je kao upoz-

renje drugima. Telo obešenog nije smelo da ostane na stubu preko noći, jer bi se time oskrnavila zemlja koju je Bog dao Izraelcima (Pz 21:22, 23). Izraelci su se držali te odredbe čak i kad bi bio pogubljen neko iz drugog naroda (IN 8:29; 10:26, 27).

PRIPREMA ZA SLUŽBU PROPOVEDANJA

it-1-E 520 ¶1

Savez

Sporazum ili ugovor između jedne ili više osoba, kojim se obavezuju da će nešto učiniti, odnosno da nešto neće učiniti. Hebrejska reč *berit*, čije poreklo nije tačno poznato, pojavljuje se preko 280 puta u hebrejskom delu Svetog pisma, od toga više od 80 puta u pet Mojsijevih knjiga. U Katni, drevnom gradu van granica Izraela, jugoistočno od Emata, 1927. pronađene su pločice sa zapisima na klinastom pismu. Na osnovu tih zapisa izučavaoci su utvrdili da je njeno osnovno značenje „savez“ i da odgovara reči „ugovor“ koja se danas koristi u pravnoj terminologiji. „Sadržaj na dve takve pločice [od 15 pronađenih] vrlo je jednostavan. Na prvoj se nalazi spisak imena [...] Druga sadrži spisak namirnica [...] Po svemu sudeći, prvi zapis je neka vrsta *sporazuma*, prema kom se čovek o kome je reč [...] obavezuje da će raditi za nekoga ili obaviti određeni posao za njega. Drugi zapis je očigledno sastavila ista osoba i iz njega saznajemo koja je svrha tog *sporazuma*; čovek koji je obavljao posao trebalo je da zauzvrat dobije određene namirnice [...] pojам *berit* (savez), koji su Izraelci koristili, zauzimaо je važno mesto u jahvističkoj teologiji. Ovi drevni zapisi su prvi vanbiblijiski izvor u kom se ta reč pojavljuje. Datiraju otprilike iz prve trećine četrnaestog

veka pre nove ere“ (*Bulletin of the American Schools of Oriental Research*, februar 1951, str. 22).

it-1-E 525 ¶1

Savez

Ostali savezi. (a) Savez koji su Isus Navin i izraelski poglavari sklopili sa stanovnicima grada Gavaona da će ih ostaviti na život. Savez se smatrao toliko obavezujućim da su Izraelci pošteli život Gavaonjana iako su oni bili Hananci koje je trebalo da unište. Ali budući da je protiv njih izrečeno prokletstvo, trebalo je da seku drva i donose vodu za izraelski narod (IN 9:15, 16, 23-27). (b) Savez koji je Isus Navin sklopio s Izraelom da služe Jehovi (IN 24:25, 26). (c) Savez koji su galadske starešine sklopile s Jeftajem u Mispi prema kom su se obavezale da će ga postaviti za poglavara nad stanovnicima Galada ako mu Jehova da pobjedu nad Amoncima (Su 11:8-11). (d) Savez koji su sklopili Jonatan i David (1Sa 18:3; 23:18). (e) Savez koji je sveštenik Jodaj sklopio sa stotnicima kraljevske telesne straže i sa stotnicima dvorske straže (2Kr 11:4; 2Le 23:1-3). (f) Savez koji su Izraelci sklopili s Jelevom prema kom su se obavezali da će otpustiti žene iz drugih naroda (Jzd 10:3). (g) Savez prema kom Jehova obećava da će svog slugu dati da bude savez narodu (Isa 42:6; 49:8). (h) Savez koji je David sklopio s izraelskim starešinama u Hevronu (1Le 11:3). (i) Savez koji je narod sklopio za vreme Asinog vladanja da će tražiti Jehovu svim srcem i dušom (2Le 15:12). (j) Savez koji je Josija sklopio s Jelevom obećavši mu da će držati njegove zapovesti u skladu sa Zakonom (2Le 34:31). (k) „Hvalisavci“ koji su

vladali Jerusalimom pogrešno su mislili da su pronašli sigurnost u savezu „sa smrću“ (Isa 28:14, 15, 18).

11-17. OKTOBRA

BLAGO IZ BOŽJE REČI | ISUS NAVIN 10-11

„**Jehova se borio za Izraelce**“

it-1-E 50

Adonisedek

Kralj Jerusalima u vreme kad su Izraelci osvajali Obećanu zemlju. Adonisedek se udružio s kraljevima koji su vladali zapadno od Jordana da bi zajedničkim snagama zaustavili osvajački pohod Isusa Navina (IN 9:1-3). Međutim, Jeveji koji su živeli u Gavaonu sklopili su mir sa Isusom Navinom. Da bi se osvetio Gavaonjana i da bi sprečio druge da stanu na stranu Izraelaca, Adonisedek je sa još četvoricom amorejskih kraljeva opkolio Gavaon i napao ga. Nakon što je Isus Navin na spektakularan način izbavio Gavaonjane i naneo težak poraz protivničkoj vojsci, petorica kraljeva su pobegla i sakrila se u pećinu kod Makide. Međutim, ispostavilo se da su tako upali u zamku. Isus Navin je pogubio Adonisedeka i ostalu četvoricu kraljeva pred očima svojih vojnika i obesio ih na stub. Njihova tela su zatim bačena u pećinu, koja je postala njihov grob (IN 10:1-27).

it-1-E 1020

Grād

Jehova ga je koristio. Jehova je u nekim prilikama koristio grād da bi ispunio svoje obećanje i da bi pokazao svoju moć (Ps 148:1, 8; Is 30:30). Prvi put je to uradio kada je naneo sedmu nevolju drevnom Egiptu.

Veliki grăd je uništio svu vegetaciju, polomio drveće i usmrtio životinje i ljudе koji su se zatekli napolju, ali Izraelci u Gesemu nisu pretrpeli nikakvu štetu (Iz 9:18-26; Ps 78:47, 48; 105:32, 33). Kasnije, na području Obećane zemlje, kada su Izraelci pod vođstvom Isusa Navina došli u pomoć Gavaonjima, koje je napala udružena vojska petorice amorejskih kraljeva, Jehova je koristio krupan grăd da bi porazio Amoreje. Tom prilikom je više ljudi stradalo od grăda nego od ruku izraelskih vojnika (IN 10:3-7, 11).

18-24. OKTOBRA

BLAGO IZ BOŽJE REČI | ISUS NAVIN 12-14

Pronadimo dragulje u Božjoj Reči

it-1-E 902-903

Geval

Jehova je gevalsku zemlju uvrstio u područje koje će biti osvojeno nakon Isusa Navina (IN 13:1-5). Kritičari osvajanje ove zemlje navode kao nedoslednost u Bibliji zato što se grad Geval nalazio daleko od severne granice Izraela (oko 100 km severno od Dana) i po svemu sudeći nikada nije bio deo izraelske teritorije. Neki izučavaoci smatraju da je izvorni hebrejski tekst oštećen baš kod ovog stiha i da je u njemu prvobitno pisalo „zemlja koja se graniči s Livanom“ ili „sve do gevalske zemlje“. Međutim, vredno je pomenuti da je Jehova u Isusu Navinu 13:2-7 ovu zemlju obećao Izraelcima pod određenim uslovom. Prema tome, razlog što nikad nisu osvojili Geval možda je baš to što su bili neposlušni Jehovi. (Uporediti sa IN 23:12, 13.)

25-31. OKTOBRA

BLAGO IZ BOŽJE REČI | ISUS NAVIN 15-17

„Sačuvaj neprocenjiv dar“

it-1-E 1083 ¶3

Hevron

Hevron je bio među gradovima koje su Izraelci osvojili u pohodu na južni deo hananske zemlje. Oni su uništili grad, pogubili sve stanovnike i njihovog kralja (po svemu sudeći Oamovog naslednika) (IN 10:36, 37). Međutim, iako su Izraelci pod vođstvom Isusa Navina porazili Hanance, izgleda da nisu odmah naselili mesta koja su osvojili. Dok su se Izraelci borili na drugom području, Enakimi su se ponovo naselili u Hevronu, zbog čega je posle izvesnog vremena Halev morao da ih otera iz grada (moguće je da su to učinili ljudi iz Judinog plemena pod Haleovim vođstvom) (IN 11:21-23; 14:12-15; 15:13, 14; Su 1:10). Hevron je prilikom podele zemlje pripao Halevu iz Judinog plemena, a kasnije je određen da služi kao grad utočišta. Ujedno je bio i sveštenički grad. Međutim, „polje oko [Hevrona] i okolna mesta“ pripadali su Halevu i njegovim potomcima (IN 14:13, 14; 20:7; 21:9-13).

it-1-E 848

Prinudni rad

Izraz „prinudni rad“ (hebr.: *mas*) bio je poznat u biblijsko doba jer su ljudi iz pokorenih naroda uglavnom postajali robovi (Pz 20:11; IN 16:10; 17:13; Jes 10:1; Is 31:8; Tu 1:1). Dok su Izraelci bili robovi u Egiptu, gradili su Pitom i Ramesu, gradove koji su služili kao skladišta, i trpeli su ugnjetavanje egipatskih nadzornika (Iz 1:11-14). Kasnije, nakon što

su ušli u Obećanu zemlju, oni nisu poslušali Jehovinu zapovest da oteraju sve Hanance, već su im nametnuli prinudni rad. Tako su upali u zamku da služe lažnim bogovima (IN 16:10; Su 1:28; 2:3, 11, 12). Kralj Solomon je nametnuo prinudni rad potomcima tih naroda – Amoreja, Heteja, Ferezeja, Jeveja i Jevuseja (1Kr 9:20, 21).

it-1-E 402 ¶3

Hanani

Iako su mnogi Hananci preživeli izraelski po-hod i izbegli porobljavanje, moglo se reći da je „Jehova dao Izraelu svu zemlju za koju se zakleo njihovim precima da će im je dati“, da im je dao „mir na svim njihovim granica-ma“ i da „od svih dobrih obećanja koja je Jehovah dao izraelskom narodu nije osta-lo neispunjeno nijedno obećanje, sva su se ispunila“ (IN 21:43-45). Svi okolni narodi su bili u strahu od Izraelaca i zato nisu predstavljali opasnost po njih. Bog je ranije rekao da će terati Hanance „malo-pomalo“, da se divlje životinje ne bi namnožile ako bi zemlja iznenada opustela (Iz 23:29, 30; Pz 7:22). Hananska vojska je bila mnogo bolje opremljena i imala je bojna kola s gvozdenim oštricama, ali to nije bio razlog što Izraelci nisu uspeli da osvoje određena područja niti je to značilo da Jehovah nije ispunio svoje obećanje (IN 17:16-18; Su 4:13). Izraelci su pretrpeli neke poraze zbog toga što su bili neposlušni Jehovi (Br 14:44, 45; IN 7:1-12).